

ДО ОСТАННЬОГО ДЗВОНІКА ЗАЛИШИЛОСЯ ДЕКІЛЬКА УРОКІВ

І. С. Маркова, головний редактор журналу

Закінчується травень, а разом із ним весна, семестр, навчальний рік. Незабаром — літо, пора відпусток, канікул і... початок нового навчального року. Але до кінця навчального року вчителів залишилося провести останні уроки, які в програмі «ховаються» за «сухим» рядком «Тема №. Повторення і систематизація навчального матеріалу». Отже, перед учителем саме в травні постає надскладне (як на мою думку) завдання — провести уроки повторення, узагальнення й систематизації знань.

Яка мета проведення цих уроків? Відповідь очевидна — повторити навчальний матеріал, узагальнити і систематизувати знання учнів, набуті протягом року. Але не тільки! Узагальнюючи і систематизуючи знання, ми створюємо платформу для використання їх у майбутньому, у тому числі, і в новому навчальному році.

Організація уроків повторення навчального матеріалу, узагальнення і систематизації знань завжди потребує ретельної і трудомісткої підготовки вчителя. Особливо, якщо йдеться про підсумкові уроки узагальнення й систематизації, які проводять в останні дні навчального року.

Важливо пам'ятати, що вміння узагальнювати є важливою складовою загальної математичної культури. Тобто ми не тільки повторюємо, систематизуємо, узагальнюємо навчальний матеріал, а й формуємо в учнів уміння це робити. Ці вміння вкрай потрібні учням для засвоєння нових теоретичних знань і застосування їх на практиці.

Що розуміють під систематизацією та узагальненням знань, повторенням навчального матеріалу?

Систематизація — це розумова діяльність, у процесі якої об'єкти, які вивчають, організують у певну систему на основі вибраного принципу. Найважливіший вид систематиза-

ції — класифікація, тобто розподіл об'єктів за групами на основі встановлення подібності й відмінності. До систематизації призводить також виділення основних одиниць матеріалу, що дозволяє розглядати конкретний об'єкт як частину цілої системи, встановлення логічних зв'язків між математичними поняттями. (Наприклад, конкретний об'єкт прямокутник є частиною системи паралелограмів, конкретний об'єкт пряма пропорційність є частиною системи функцій тощо.)

Узагальнення знань — це перехід на більш високу ступінь абстракції шляхом виділення спільних ознак, властивостей, відношень понять, що розглядаються.

Отже, систематизація й узагальнення знань є важливою і необхідною умовою свідомого засвоєння інформації і формування таких прийомів мислення, як аналіз, синтез, абстрагування, порівняння, аналогія, конкретизація.

Повторення навчального матеріалу — це необхідна й обов'язкова частина засвоєння матеріалу учнями, без якої неможливо домогтися стійких знань із математики. Повторення розглядають як процес закріплення знань, який не зводиться до простого відтворення вивченого в пам'яті учнів. Для того щоб повторення було ефективним, доцільно дотримуватися декількох умов:

- ✓ повторювати тільки найважливіше, те, що має бути засвоєно міцно і надовго;
- ✓ повторювати систематично і цілеспрямовано;
- ✓ повторювати матеріал у новому поєднанні, зіставляючи, порівнюючи, узагальнюючи, систематизуючи деякі елементи;
- ✓ використовувати різноманітні способи і прийоми роботи з навчальним матеріалом.

Стаття не випадково розпочинається із «нагадування» про закінчення весни і навчального року. Під час планування і проведення остан-

ніх уроків у навчальному році вчителів бажано враховувати психологічний (передчуття літнього відпочинку) і фізичний (стомленість) стан дитини. Отже, останні уроки в навчальному році мають бути якими, цікавими для учнів. Тому з метою підвищення ефективності уроків, доцільно використовувати якнайбільше різноманітних форм і прийомів роботи. Так повторення, систематизацію й узагальнення теоретичного матеріалу можна провести у формі усного фронтального опитування, теоретичного математичного диктанту, теоретичної тестової роботи, завдання на встановлення відповідності. При цьому запитання для цих видів робіт бажано ставити так, щоб учні мали змогу проводити аналогії, порівняння. Можна запропонувати учням скласти таблицю або заповнити в готовій таблиці порожні комірки, скласти опорну схему, написати твір на задану тему тощо. Під час розв'язування задач, крім колективної та індивідуальної форм роботи, доцільно використовувати ігри, роботу в групах і парах. Узагальнюючи та систематизуючи навчальний матеріал, бажано пропонувати учням комбіновані задачі, які передбачають застосування знань із різних початкових тем.

У цьому номері журналу ми пропонуємо статті, присвячені саме підсумковому повторенню.

Плануючи підсумкове повторення, учитель зазвичай ставить такі цілі:

- ✓ узагальнити і систематизувати навчальний матеріал, вивчений протягом року;
- ✓ оглянути основні поняття, головні ідеї курсу навчального предмета, теоретичне і практичне застосування цих понять та ідей;
- ✓ поглибити і розширити знання учнів з основних питань курсу;
- ✓ застосувати (за можливості) інший підхід до матеріалу, вивченого раніше.

Створюючи цей номер журналу, ми намагалися дібрати статті, що містять цікаві ідеї, нестандартні форми проведення уроків, ігри, використовуючи які, учителі зможуть скласти власні сценарії ярих і незабутніх для учнів уроків.

Зустрічайте нову електронну вкладку — «Інформаційні технології»!

**Сучасно! Зрозуміло!
Необхідно!**

Навіщо блог учителів:

- ➔ Це один зі зручних способів розміщення, пошуку і оперативного обміну інформацією.
- ➔ Блог-портфоліо — це одна з форм електронного портфоліо педагога, наявність якого сьогодні є вимогою часу і свідчить про високий рівень інформаційної компетентності вчителя.
- ➔ Особистий професійний блог у руках учителя — принципово новий інструмент організації навчання.

Навіщо google-диск та google-презентації учителів:

- ➔ Хмарні технології прості у використанні, і в той самий час дають нові можливості для підготовки та проведення уроків, для організації спілкування з дітьми і колегами.
- ➔ Це дозволить вам більше не залежати від комп'ютера, не прив'язуватися до однієї кімнати для зустрічі з колегами і учнями.

Вкладки шукайте на сайті

<http://journal.osnova.com.ua> в електронній версії журналу

Нагадуємо, якщо ви передплатили друковану версію журналу, то можете **БЕЗКОШТОВНО** отримати доступ до електронної версії на сайті:

● <http://osnova.com.ua/help/9/>

**Тож, любі читачі,
запрошуємо вас на підкорення
нових вершин!**